

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

III. Electores Imperij non ab Othone III. Imperatore, sed à Gregorio V.
Pontifice Maximo institutos ostendit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

Postremam decreti illius partem, quæ numerum Electorum ad septenarium redigit, post electionem Friderici II. vsu recipi cœptam esse constat ex omnibus Historicis, qui post illa tempora scripserunt. Credibile verò est, constitutionem istam, quatenus excludebat omnes Principes ab electione, septē duntaxat exceptis, ideo nō fuisse initio admissam, quia odiosa erat, & nec Principes facillē se patiebantur excludi, nec Imperator audebat tot Principes sibi infestos reddere: sed tamen occasione schismatum, quæ temporibus Friderici II. in Imperio quotidie exoriebantur, tandem aliquando omnium consensu esse receptam.

CAPVT III.

Electores Imperij non ab Othone III. Imperatore, sed à Gregorio V. Pontifice Maximo institutos ostendit.

Sed iam Auentino, atque Onuphrio dimissis, ad Illyricum veniamus. Institutos igitur septem Electores antiquis temporibus non negat Illyricus; id vnum negat, eam constitutionem Summi Pontificis auctoritate factam esse, remque rotam Imperatori adscribit. Nos contrā summam rei Pontifici Maximo tribuimus, etsi consensum quoque Imperatoris adhiberum non negamus. Quia verò quæstio Historica est, atque à testium idoneorum fide & multitudine pendet, proferamus nos primū testes nostros, deinde quid Illyricus adferat videamus.

Primus igitur testis sit Innocentius III. quem Illyricus pag. 120. testem esse dicit omni exceptione maiorem. is enim disertis verbis testatur, à Sede Apostolica ad certos Germaniæ Principes potestatem eligendi Regis Romanorum peruenisse. *Verūm* (inquit in epistola ad Ducem Thuringiæ, vnde exstat cap. Venerabilem, de electione) *illis Principibus ius & potestatem eligendi Regē, in Imperatorē postmodum promouendum*

dum recognoscimus & debemus, ad quos de iure, & antiqua consuetudine noscitur pertinere: praesertim cum ad eos sui potestas huiusmodi ab Apostolica Sede pervenerit, qua Romanum imperium in persona magnifici Caroli à Grecis translatus in Germanos. Hæc ille, qui etsi non meminit Gregorij V. tamen id affirmat quod potissimum hoc loco probare contendimus. Innocentium sequuntur ex Italicis & Gallicis scriptoribus Henricus Hostiensis, S. Thomas Aquinas, B. Augustinus Triumphus, Alvarus Pelagius, & Io. Villanus, supra citati: nec non Philippus Bergomensis lib. 12. supplementi Chronicorum: Blondus Flavius lib. 3. decadis 2. Baptista Platina in vita Gregorij V. Raphael Volaterranus lib. 22. Anthropologia: Polydorus Virgilius lib. 4. de Inventoribus rerum cap. aliis 10. Item Io. Andreas in cap. Ad Apostolicam, de sententia re iudic. lib. 6. & in cap. Venerabilem, §. 1. colum. 3. in 6. quantum. 7. Albericus in lib. Bene à Zenone num. 5. de quadriens præscript. Baldus in sua Margarita, verbo Annus, S. Antonius part. 3. tit. 22. cap. 5. §. 13. Andreas Alciatus (quem virum doctissimum, atque historiarum peritissimum vocat Illyricus pag. 57.) in Commentario legis, Bona civitatis; ff. de reborum significatione, & in libro de singulari certamine cap. Multi præterea cum Iureconsulti, tum Historici, quorum nomina esse recensere.

Ex Germanis habemus in primis Iordanum quem ipse Illyricus citat pag. 90. cuius hæc sunt verba in libro de Translatione Imperij: Factum est, quod sanctus Carolus Magnus Imperator de consensu & mandato Romani Pontificis ordinationem sibi diuinitus inspiratam instituit, & præcepit ut Imperium Romanorum apud electionem Canonice Principum Germanorum in perpetuum remaneret. Hæc ille. Certè autem si Carolus Imperator iussu Romani Pontificis Electores Imperatoris instituit; eius institutionis auctor primus ac præcipuus Summus Pontifex fuit. Siquidem in re quamvis maior est auctoritas eius qui iubet, quam eius qui alterius iussum exequitur.

Neque hoc Iordani testimonium pugnat cum eo quod alij ferè omnes scribunt; tempore Othonis III. qui ducentis annis Carolo Magno posterior fuit, eam sanctionem editam
nam

nam Carolus Magnus instituit quidē, vt electio penes Principes esset; sed neque dignitatem Electorum ad certos Principes restrinxit; neque voluit vt electio locum haberet, nisi deficiente successione legitima filiorum. constat enim, vt supra diximus, Imperium hereditarium fuisse Caroli Magni filii & nepotibus: temporibus autem III. Othonis, Gregorius V. Pontifex, hereditaria successione exclusa, solam electionem certorum Principum in Imperio locum habere voluit.

Iacobus Wimphelingius, auctor item Germanus, in Epitome rerum Germanicarum cap. 20. sic ait: Gregorius cognita Imperij imbecillitate, varietateque fortunæ; vtque is qui ceteris virtute præstaret, præesset etiam dignitate; sanctionem tulit, haud abnuente Othone, de Imperatore deligendo, anno Christi M. II. quam vsque ad nostra tempora seruatam videmus, videlicet solis Germanis licere principem eligere, qui Cæsar, & Romanorum Rex appellatus, tum demum Imperator & Augustus haberetur, si eum Romanus Pontifex inunxisset.

Albertus Krantzius & ipse Germanus lib. 4. Saxonix cap. 25. Gregorius, inquit, ad vndecimum, quo abfuerat, mensē restitutus, acerrimam de accepta à Romanis iniuria vltionem sumpsit. pauld enim postea quam redierat, eam fecit de Imperatoris electione sanctionem, quam hucusque per annos iam quingentos seruatam videmus, solis licere Germanis, qui inde Electores sunt dicti, Principem deligere; qui Cæsar tunc, & Romanorum Rex dictus, si à Romano Pontifice coronabitur, Imperator Augustus appelletur.

Ioannes Nauclerus natione Germanus: in 2. volumine Chronographix, generatione 34. ita scribit: Saluari potest, quod ex monumentis Aquileiensis Ecclesix traditum inuenitur, sanctionem de Imperatore à Germanis deligendo, Siluestri temporibus factam esse. nam etsi Gregorius sanctionem instituerit, ille tamē Silvester electionem primam iuxta sanctionem factam approbavit. Et infra: Anno salutis secundo supra millesimum, Othone III. mortuo, Germani Electores concessio iuri per sanctionem Gregorij V. & Othonis III. primū innitentes, Heinricum Ducem Bauariæ, comitem

mitem

mitem Bambergensem, Claudum postea dictum, Caesarem declarant. Hæc ille.

His adde Io. Carionem lib. 3. Chronici, & Ioannem Cospinianum in vita Othonis III. & ipsum Illyricum cum collegis suis Magdeburgensibus Centuriatoribus. omnes enim isti diseris verbis docēt, aut Gregorium Pontificem, aut certè Othonem, ope & auctoritate Gregorij sanctionem illam de Electoribus edidisse. Ac vt Illyricus intelligat quanti faciamus grauissimam eius, collegarumque ipsius auctoritatem, testimonium iam antea in primo capite adscriptum, hoc etiam loco in eius gratiam iterum adscribemus. Sic igitur habet Centur. 10. cap. 10. ccl. 546. *Gregorius suam patriam inigni aliqua dignitate ornaturus, sanxit, vt penes solos Germanos ius esset eligendi Regem, qui post diadema à Romano Pontifice acceptum, Imperator & Augustus appellaretur.* Hæc ille.

Accedant postremò duo grauissima testimonia, vnū Concilij Generalis, alterum ipsorum Imperij Electorum. Exstat enim in Clementina, Romani Principes, De iureiurando, decretum Concilij. Viennensis generalis, in quo hæc habentur verba: *Ecclesia Romana à Grecis Imperium transulit in Germanos, & ab eadem ad certos eorum Principes ius & potestas eligendi Regem, in Imperatorem postmodum promouendum, peruenit.* Exstat item Electorum Imperij publicum instrumentum ad Nicolaum III. Pontificem missum, quod, ad maiorem rei fidem, totum hoc loco subiiciemus, descriptum ex autographo, quod

Romæ in arce sancti Angeli
conseruatur.

Instrumentum publicum Germano-
rum Principum.

Nos Principes Imperij vniuersis presentem paginam inspecturis. Complectens ab olim sibi Romana Mater Ecclesia quadam quasi germana charitate Germaniam, illam eo terreno dignitatis nomine decorauit, quod est super omne nomen, temporaliter tantum presidentium super terram, plantans in ea Principes tamquam arbores pre-electas, & rigans illas gratia singulari, illud eis dedit incrementum mirandæ potentie, vt ipsius Ecclesie auctoritate suffulti, velut Germen electum per ipsorum electionem, illum, qui frena Romani teneret Imperij, germinarent. Hic est illud luminare minus in firmamento militantis Ecclesie: per luminare maius, Christi Vicarium, illustratum. Hic est qui materialem gladium ad ipsius nutum excutit & conuertit, vt eius presidio pastorum Pastor adiutus, oues sibi creditas spirituali gladio protegendo communiat, temporali refrenet, & corrigit ad vindictam malefactorum, laudem verò creditium, & bonorum. Vt igitur omnis materia diffensionis & scandali, seu etiam rancoris occasio inter ipsam Ecclesiam & Imperium auferantur, & ij duo gladij in domo Domini constituti, debito fœdere copulati, se ipsos exerceant, in vtilem reformationem regiminis vniuersi, & nos in actu voluntatis & operis inueniamur filij deuotionis & pacis, qui tam Ecclesiam, quam Imperium confouere tenemur: quicquid per Dominum nostrum R. Dei gratia Romanorum Regem semper Augustum sanctissimo Patri & Domino nostro D. Nicolao Papæ III. eiusque successoribus, & ipsi Romanæ Ecclesie recognitum, confirmatum, ratificatum, innouatum, de nouo

nouo donatum, declaratum, siue concessum, iuratum, & actum, seu factum est per priuilegia, vel quacumq; alia scripta quorumcumq; tenorum super recognitionibus, ratificationibus, approbationibus, innouationibus, confirmationibus, donationibus, concessionibus, & factis, seu gestis tam aliorum Imperatorum, & Regum Romanorum predecessorum Regis eiusdem, quam ipsius Regis, & specialiter super fidelitate, obedientia, honorificentia, & reuerentia per Romanos Imperatores & Reges Romanis Pontificibus, & ipsi Ecclesie impendendis, ac possessionibus, honoribus, & iuribus eiusdem Ecclesie: Et nominatim super tota terra que est à Radicofano, vsq; Ceperanum, Marchia Anconitana, Ducatu Spoletano, Terra comitisse Matildis, Ciuitate Rauennæ & Emilia, Bobio, Cesena, Foropopuli, Forliuio, Fauentia, Imola, Bononia, Ferraria, Comacio, Adrianis, atq; Gabello, Arimino, Urbino, Monteferetri, Territorio Balnen. Comitatu Brettenorij, Exarchatu Luenna, Pentapoli, Massa trabaria cum adiacentibus terris, & omnibus aliis ad predictam Ecclesiam pertinentibus, cum omnibus finibus, Territoriis, atq; Insulis in terra mariq; ad Prouincias, Ciuitates, Territoria, & loca predicta quoquomodo spectantibus, nec non super Ciuitate Romana, & Regno Sicilia cum omnibus ad ipsam spectantibus tam citra Farum, quam vltra, Corisca quoque, atque Sardinia, & cæteris terris, ac iuribus ad ipsam Ecclesiam pertinentibus: Nos nostri nomine Principatus in omnibus & per omnia approbamus, & ratificamus, ac iisdem omnibus, & singulis, & quibuscunque aliis super eisdem per eundem Regem quoquomodo factis, & in posterum faciendis, voluntatem nostram, assensum, atq; consensum vniuersi

miter & concorditer exhibemus. Et promittimus, quod contra præmissa, vel aliquod præmissorum, nullo vnquam tempore veniemus; sed ea omnia & singula pro posse nostro procurabimus inuiolabiliter obseruari. & vt hæc nostra voluntas, approbatio, ratificatio, assensus, consensus, atque promissio à nobis eisdem Romanis Pontificibus, & Ecclesie in perpetuum obseruentur, hoc præsens scriptura inde fieri fecimus, nostrorumq; sigillorum munimine roboratum. Actum & Datum anno Domini M. CC. LXXIX. Indictione VII. regnante Domino nostro prædicto D. R. Romanorum Rege, glorioso Regni eius anno sexto.

Hos igitur nos testes habemus, Pontifices, Concilia, Principes, Theologos, Iureconsultos, Historicos, eosque veteres, & recentiores; Germanicos, & Italicos.

CAPVT IV.

Obiectiones Illyrici dissoluit ac mendacia plurima auctoris eiusdem detegit & redarguit.

VNC verò quid pro se adferat Illyricus videamus. Sic igitur præfatur pag. 89. *Restat vt dicatur de Electoribus, & iure electionis novi Imperatoris, decedente priore. nam hic quoque, & ubique alibi, Pontificorum parasitarum mendacia grassantur. dicunt enim, quod imperante Othone III. Gregorius V. Germanus malè à Romanis tractatus, suaq; sede, pulsus decretum tulerit, quod septem Germani Principes, loco Romani populi: Senatusque, Imperatorem in perpetuam posteritatem eligere, deberent. quod eorum figmentum mox euidenter Deo dante redarguemus.* Hæc est Illyrici præfatio: quæ si vera sit, necesse iam erit, vt idem Illyricus fateatur, non modò paucos quosdam Scriptores Italicos, sed etiam multos Germanos, & ipsos Electores, atque adèò Illyricum, & collegas eius fingere ac mentiri,

ffff

tiri,